

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор Закладу вищої освіти

«Підільський державний університет»

Володимир ІВАНИШИН

09

2023 р.

ВИСНОВОК

Про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертаційної роботи ГРОХОЛЬСЬКОЇ Тетяни Миколаївни «Оптимізація технології вирощування шавлії мускатної в умовах Лісостепу західного», поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство за спеціальністю 201 – Агрономія

ВИТЯГ

із протоколу міжкафедрального семінару факультету агротехнологій і природокористування Закладу вищої освіти «Підільський державний університет» від 15 вересня 2023 року

ПРИСУТНІ:

Бахмат М.І. – доктор сільськогосподарських наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України, професор кафедри землеробства, ґрунтознавства та захисту рослин – головуючий на засіданні

Лапчинський В.В. – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, декан факультету агротехнологій і природокористування

Федорчук Н.В. – кандидат економічних наук, доцент, завідувач аспірантури, докторантури

Хоміна В.Я. – доктор сільськогосподарських наук, професор, завідувач кафедри рослинництва, селекції та насінництва

Овчарук В.І. – доктор сільськогосподарських наук, професор, професор кафедри садівництва і виноградарства

Пую В.Л. – доктор сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри землеробства, ґрунтознавства та захисту рослин

М'ялковський Р.О. – доктор сільськогосподарських наук, професор, завідувач кафедри садово-паркового господарства, геодезії та землеустрою

Мулярчук О.І. – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, завідувач кафедри садівництва і виноградарства

Гораш О.С. – доктор сільськогосподарських наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України, професор кафедри рослинництва, селекції та насінництва

Бахмат О.М. – доктор сільськогосподарських наук, професор, професор кафедри екології і загальнобіологічних дисциплін
Хмелянчишин Ю.В. – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри рослинництва, селекції та насінництва
Григор'єв В.М. – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, в.о. завідувача кафедри землеробства, ґрунтознавства та захисту рослин
Климишена Р.І. – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри рослинництва, селекції та насінництва
Вільчинська Л.А. – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри рослинництва, селекції та насінництва
Тарасюк В.А. – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри землеробства, ґрунтознавства та захисту рослин
Падалко Т.О. – доктор філософії, асистент кафедри садівництва і виноградарства
Козіна Т.В. – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, асистент кафедри садівництва і виноградарства
Небаба К.С. – кандидат сільськогосподарських наук, асистент кафедри рослинництва, селекції та насінництва
Шейко І.М. – асистент кафедри рослинництва, селекції та насінництва
Вітровчак Л.А. – асистент кафедри рослинництва, селекції та насінництва

Кількість присутніх 20 осіб, з яких 7 докторів сільськогосподарських наук, 10 кандидатів сільськогосподарських наук, 1 доктор філософії, 2 асистенти.

Порядок денний:

Розгляд дисертаційної роботи аспірантки кафедри рослинництва, селекції та насінництва Грохольської Тетяни Миколаївни «Оптимізація технології вирощування шавлії мускатної в умовах Лісостепу західного», поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство для надання висновку про наукову новизну, теоретичне а практичне значення результатів проведеного дослідження.

Дисертаційна робота виконана на кафедрі рослинництва, селекції та насінництва факультету агротехнологій і природокористування Закладу вищої освіти «Подільський державний університет». Тема дисертаційної роботи затверджена вченою радою Подільського державного аграрно-технічного університету 24 жовтня 2018 року, протокол №7. Науковий керівник – доктор сільськогосподарських наук, професор, завідувач кафедри рослинництва, селекції та насінництва Хоміна Вероніка Ярославівна.

СЛУХАЛИ:

Доповідь Грохольської Тетяни Миколаївни про основні положення дисертаційної роботи «Оптимізація технології вирощування шавлії мускатної в умовах Лісостепу західного», поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство за спеціальністю 201 – Агрономія

За 20 хвилин доповідачка виклала основні результати дисертаційного дослідження. Обґрунтувала актуальність теми, вказала на мету та завдання дослідження, охарактеризувала основні положення, що відображають наукову новизну та практичну цінність одержаних результатів

Дисертанту учасниками семінару були задані питання:

Бахмат О.М., доктор сільськогосподарських наук, професор

- Одним із факторів досліду є строки сівби: весняний, літній, Уточніть по декадах, коли проводили сівбу?

Лапчинський В.В., кандидат сільськогосподарських наук, доцент

- На слайді 21 представлено дані вмісту ефірної олії в суцвіттях шавлії мускатної. За якою методикою визначався вміст олії?

- В якій із видів шавлії вміст олії найвищий?

Бахмат М.І., доктор сільськогосподарських наук, професор

- Який основний напрямок використання шавлії мускатної?

- Які фармацевтичні властивості має шавлія мускатна?

- Оптимальна урожайність суцвіть з гектарної площі посіву?

Пулю В.Л., доктор сільськогосподарських наук, доцент

- На слайдах 10, 11 показаний коефіцієнт варіації. Що таке коефіцієнт варіації і які градації цього коефіцієнта?

- Яких ґрунтів потребує шавлія мускатна?

- Потребу в яких мікроелементах виявляє ця культура?

Хмелянчишин Ю.В., кандидат сільськогосподарських наук, доцент

- На слайді 14 показано $НІР_{05}$ та $НІР_{0,95}$. Поясніть різницю?

Падалко Т.О., доктор філософії, асистент

- Які площі посівів шавлії мускатної в Україні? В якій зоні найбільш поширена ця культура?

Вільчинська Л.А., кандидат сільськогосподарських наук, доцент

- Чи спостерігалися у посівах шавлії мускатної шкідники? Якщо так, то які саме?

Мулярчук О.І., кандидат сільськогосподарських наук, доцент

- Яку ціну суцвіть шавлії мускатної взято для розрахунків економічної ефективності?

Козіна Т.В., кандидат сільськогосподарських наук, доцент

- Яка основна речовина ефірної олії шавлії мускатної і який її відсотковий вміст?

У обговоренні дисертаційної роботи взяли участь:

Хоміна В.Я., доктор сільськогосподарських наук, професор, науковий керівник, яка обґрунтувала актуальність обраної теми досліджень.

Акцентувала увагу на тенденції до зміни погодно-кліматичних умов, в яких доцільно вирощувати культури, які донедавна вважались типово південними. Оскільки культура для умов Лісостепу західного нова, то актуальними є питання строків сівби та норм висіву насіння, так як ці чинники є одними із

першочергових, з яких власне і розпочинається технологія. Тетяна Миколаївна в результаті отриманих даних дала чіткі рекомендації вирощування культури з насіння, а також навела оптимальну схему розмноження кореневищами як альтернативу для господарств, які планують невеликі площі під шавлію мускатну. Здобувачка цілком справилась з поставленою метою досліджень і усіма завданнями, які включали низку спостережень, обліків та аналізів. Основні положення роботи Грохольська Т.М. висвітлила у 10 публікаціях, з яких – 4 статті у наукових фахових виданнях України категорії «Б», 1 – у періодичному науковому виданні інших держав, які входять до Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) та Європейського Союзу (ЄС) та 5 – матеріалів конференцій. Вказавши на відповідальність, завзятість, скорпульозність і високий рівень теоретичної підготовки у виконанні ОНП та написанні дисертаційної роботи здобувачки, науковий керівник вказала на завершеність наукової праці, її відповідність вимогам та доцільність до подальших етапів експертизи.

Овчарук В.І., доктор сільськогосподарських наук, професор (рецензент) вказав на цікаву тематику наукових досліджень Грохольської Т.М., оскільки як сама культура, так і досліджувані фактори є новими, і досі не вивченими в умовах Лісостепу західного. Шавлія мускатна має унікальний склад ефірної олії, яку доцільно використовувати в різних галузях-промисловостях, що становить значний інтерес серед науковців та виробників з точки зору прибутковості. Робота відповідає вимогам, має чітку структуру, легко читається. Отримані дані підтверджено статистичними аналізами. Здобувачка гарно орієнтується в матеріалі, що було видно під час доповіді та відповідей на питання. Проте, в третьому розділі досить об'ємна вступна частина, яка містить посилання на літературні джерела різних авторів, можливо цю інформацію краще було б показати у огляді літератури.

В цілому робота відповідає вимогам, є завершеною науковою працею і може бути допущена до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді.

Тарасюк В.А., кандидат сільськогосподарських наук, доцент (рецензент) відмітив актуальну новизну і практичну цінність обраної теми досліджень. Акцентував увагу на високому рівні підготовки презентаційного матеріалу (значна кількість слайдів, які містять табличний матеріал, діаграми та фото). Доповідачка добре орієнтується у матеріалі, у логічній послідовності доповіла результати власних наукових досліджень. Дисертаційна робота оформлена згідно вимог, змістовна, в розділі 1 (огляд літератури) опрацьована значна кількість іноземних джерел. Висновки чіткі, впливають з результатів досліджень. Отримані результати апробовані на ряді наукових конференцій та висвітлені в п'яти фахових наукових працях, в т.ч. закордонному. Разом з тим, у висновках до розділів експериментальної частини немає чіткості, їх бажано було б оптимізувати і конкретизувати.

Загалом вважаю, що дисертаційну роботу слід рекомендувати до захисту на спеціалізованій вченій раді.

Хмелянчишин Ю.В., кандидат сільськогосподарських наук, доцент, відмітив відповідність наукової роботи спеціальності 201 – «Агрономія», показники, які наводить в роботі здобувачка – суто рослинницькі (схожість, виживання, біометричні показники, площа листкового апарату і фотосинтетичний потенціал, урожайність та якість). Актуальність наукової роботи полягає у впровадженні в умовах Лісостепу західного нетрадиційної для наших умов культури із вивченням комплексу агротехнічних заходів при її вирощуванні. Результатами виконаних досліджень, Тетяна Миколаївна зуміла довести доцільність вирощування шавлії мускатної за вказаних агротехнічних прийомів. Експериментальні дані підтверджені результатами статистичного аналізу, в роботі показані кореляційні залежності між окремими показниками. Проведені розрахунки економічної ефективності використання суцвіть та листків шавлії з врахуванням ціни реалізації на сировину. Проте, слід звернути увагу на формулювання пункту «новизна», який має містити наступні підпункти: уперше, удосконалено, набули подальшого розвитку.

Загалом вважаю, що наукова робота є завершеною працею і може бути допущена до захисту на разовій спеціалізованій раді.

Пую В.Л., доктор сільськогосподарських наук, професор вказав на цікаву тематику обраного наукового дослідження, яке, беззаперечно містить наукову новизну та має практичне значення. Здобувачка теоретично обізнана в питаннях лікарського рослинництва, орієнтується у питаннях щодо вирощування ефіроносів у світі та в Україні. Охарактеризувавши наукову роботу з позитивної сторони, зокрема відмітивши належний рівень викладення матеріалу, чітку структуру, логічні висновки та рекомендації виробництву, зауважив, що окремі таблиці розірвані і розміщені на двох сторінках, хоч можна було це відкоректувати за рахунок переміщення тексту.

Загалом роботу можна рекомендувати до захисту на спеціалізованій вченій раді.

УХВАЛИЛИ:

1. Визнати дисертаційну роботу Грохольської Тетяни Миколаївни «Оптимізація технології вирощування шавлії мускатної в умовах Лісостепу західного», поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство за спеціальністю 201 – Агрономія завершеним науковим дослідженням, яке має наукову новизну і практичну цінність. Дисертаційна робота відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України №40 від 12 січня 2017 року про затвердження вимог до оформлення дисертацій», Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої ради закладу вищої, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету міністрів України №44 від 12 січня 2022 року.

З урахуванням наукової компетентності здобувача Грохольської Тетяни Миколаївни, дисертаційна робота на тему: «Оптимізація технології вирощування шавлії мускатної в умовах Лісостепу західного»

2. Пропонувати вченій раді Закладу вищої освіти «Подільський державний університет» розглянути кандидатури членів разової спеціалізованої вченої ради, створеної для прийняття до розгляду та проведення захисту дисертації Грохольської Тетяни Миколаївни «Оптимізація технології вирощування шавлії мускатної в умовах Лісостепу західного», поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство за спеціальністю 201 – Агрономія:

- Бахмата Миколи Івановича – доктора сільськогосподарських наук, професора, Заслуженого діяча науки і техніки України, професора кафедри землеробства, ґрунтознавства та захисту рослин Закладу вищої освіти «Подільський державний університет» (голова спецради)

- Федорчука Михайла Івановича – доктора сільськогосподарських наук, професора, завідувача кафедри ґрунтознавства та агрохімії Миколаївського національного аграрного університету (опонент)

- Рахметова Джамала Бахлуловича – доктора сільськогосподарських наук, професора, завідувача відділу культурної флори Національного ботанічного саду ім. М.М. Гришка НАН України (опонент)

- Овчарука Василя Івановича – доктора сільськогосподарських наук, професора, професора кафедри садівництва і виноградарства Закладу вищої освіти «Подільський державний університет» (рецензент)

- Тарасюка Валерія Анатолійовича – кандидата сільськогосподарських наук, доцента, доцента кафедри землеробства, ґрунтознавства та захисту рослин Закладу вищої освіти «Подільський державний університет» (рецензент)

Результати відкритого голосування:

За – 20

Проти – немає

Утрималося – немає

Головуючий на засіданні;

доктор сільськогосподарських наук,
професор, Заслуженої діяч науки і техніки України,
професор кафедри землеробства, ґрунтознавства
та захисту рослин ЗВО «ПДУ»

Микола БАХМАТ

Секретар:

Кандидат сільськогосподарських наук,
доцент кафедри рослинництва,
селекції та насінництва ЗВО «ПДУ»

Ріта КЛИМИШЕНА